

dr Krzysztof Łopaciński
Instytut Turystyki

A-928
BIBLIOTEKA IT
Archiwum Prac
Naukowo-Badawczych

AKTYWNOŚĆ TURYSTYCZNA MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Przez aktywność turystyczną młodzieży akademickiej rozumieć będziemy zarówno czasowe opuszczenie miejsca zamieszkania, bądź nauki związane z odmiennością zachowań i zmianą środowiska jak i działalność w miejscu nauki związaną funkcjonowaniem struktur organizacyjnych, zdobywaniem uprawnień i odznak turystycznych, z zakupami sprzętu turystycznego itp.

Aktywności turystycznej studentów w roku 1988 nie można rozpatrywać bez szerszego kontekstu aktywności całego społeczeństwa, uwarunkowań formalno-prawnych, organizacyjnych, czy finansowych, a także bez odniesienia się do aktywności w latach ubiegłych. Rok 1988 charakteryzował się znacznym wzrostem aktywności społeczno-politycznej, a także zwiększonym zainteresowaniem dodatkowymi źródłami dochodu. Nastąpiło więc naturalne zmniejszenie aktywności turystycznej, która to dziedzina była przez wiele lat jednym z głównych miejsc aktywności społecznej studentów. Jednocześnie ocena sytuacji materialnej skłaniała duży procent studentów do podejmowania pracy zarobkowej zarówno w kraju jak i zagranicą. Zmiany przepisów sprzyjały znacznemu wzrostowi wyjazdów zagranicznych. Dodatkowym czynnikiem jaki mógł wpłynąć na zmiany w aktywności turystycznej studentów był wzrost cen usług turystycznych, a szczególnie wzrost cen sprzętu turystycznego.

W sferze społecznej aktywność turystyczna była od lat jednym z wyróżników studenckiego stylu życia. Dlatego też stała się na tyle atrakcyjna dla młodzieży, że wiele z form turystyki studenckiej przeniesionych zostało do innych środowisk. Zjawisko to, a

także przemiany lat osiemdziesiątych zmieniły wyróżniający się i klarowny obraz aktywności turystycznej studentów. Zmniejszył się udział form zorganizowanych w wypoczynku studentów, pojawiły się nowe formy organizacyjne, zwiększył się udział młodzieży szkolnej w wyjazdach organizowanych przez środowisko akademickie. Warto podkreślić, że turystyka studencka od początku lat siedemdziesiątych do pierwszych lat osiemdziesiątych opierała się w znacznej mierze na działalności klubów turystycznych, ZSP i PTTK, na wyjazdach organizowanych przez środowisko akademickie. Z badań M. Żurka (4) z 1971 roku wynika, że latem z obozów stałych skorzystało wówczas 20% badanych, z wędrownych 9%, a z czasów studenckich 31%. W latach tych wykształcił się model turystyki studenckiej opartej na obozach wędrownych w kraju i zagranicą, bazach namiotowych i chatkach studenckich, na działalności klubów turystycznych.

Po roku 1982 w turystyce studenckiej można było zaobserwować szereg zmian. Zmalała do około 2% grupa studentów nie wyjeżdżających w danym roku. Mniej było wyjazdów zorganizowanych przy jednoczesnym zwiększeniu liczby organizatorów i wyrównaniu oferty różnych organizatorów. Przykładowo w 1983 roku (2) w wyjazdach najważniejszych organizatorów uczestniczyło 9% /niestudenckie biura podróży, organizacje kościelne/, 10% /BPiT "Almatur"/, do 14% /organizacje działające na uczelni/.

Na tym tle w oparciu o badania prowadzone w ramach CPBP 08.16 sytuację w roku 1988 można scharakteryzować następująco /odnosić ją będziemy do roku 1983 kiedy to przeprowadzono duże badania ankietowe wśród studentów Uniwersytetu Warszawskiego, jego filii w Białymstoku oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego/.

Nadal na bardzo wysokim poziomie utrzymuje się procent studentów korzystających z wyjazdów. W 1988 roku jedynie niecałe 5% studentów deklarowało, że nie wyjeżdżało poza miejsce studiów, bądź miejsce zamieszkania, a ponad połowa badanych wyjeżdżała cztery i więcej razy /jednak w porównaniu z rokiem 1983 nastąpił spadek o około 10%.

66% studentów wyjeżdżało w czasie wakacji /letnich, lub zimowych/na co najmniej siedem dni. Dla porównania w grupie młodzieży w wieku 20-24 lat osetek ten wynosi 43%, a w próbie ogólnopolskiej 31%.

Tab.1. Wyjazdy studentów w 1988 roku.

		Conajmniej x więcej razy raz
Wyjazdy co najmniej 7-dniowe	66 %	-
w tym powyżej 16 dni	40 %	16 %
Wyjazdy poniżej 7 dni	66 %	42 %

Warto zwrócić uwagę, że tylko 20 % studentów wyjeżdżało na co najmniej siedem dni w zimie.

Tab.2. Wyjazdy o charakterze wędrownym.

	1988	1983
Ogółem uczestniczyło w wyjazdach wędrownych	46 %	-
w tym: 7-dniowych i dłuższych	23 %	33 %
poniżej 7 dni	30 %	36 %

Można zauważyć spadek udziału studentów w formach wędrownych. Jest to związane m.in. ze znacznym wzrostem wyjazdów zagranicznych. W 1988 roku na krótszych, bądź dłuższych pobytach przebywało zagranicą 38% studentów. Generalnie, w wyjazdach studentów w roku 1988 /dla porównania dane z 1983 roku/ dominowały następujące formy:

Tab. 3. Formy wyjazdów jakie wystąpiły w 1988 roku /procent wskazań przez ankietowanych/.

	1988	1983
1. Podróż z osobami, z którymi pragnę spędzić czas	68 %	53 %
2. Podróż po nieznanym terenie wśród pól, lasów lasów i jezior	63 %	50 %
3. Podróż po uczęszczanych szlakach, poznanie zabytków, muzeów, skansenów	58 %	35 %
4. Wyjazd do miejsca związanego z osobistymi wspomnieniami	52 %	42 %
5. Pobyt na wczasach, w wynajętej kwaterze, na obozie stałym	48 %	30 %
6. Pobyt pod namiotem z dala od ludzi	36 %	-
7. Zagraniczny wyjazd z biurem podróży itp	24 %	13 %
8. Inne formy wyjazdu	49 %	16 %

Powyższe zestawienie wskazuje na wzrost zróżnicowania form wyjazdów w 1988 roku. Należy zwrócić uwagę na znaczny wzrost w ~~1988 roku~~ ilości wyjazdów poznawczych choć może to mieć związek z dużym udziałem studentów pierwszego roku /20%/, a więc z zaliczaniem do wyjazdów także wycieczek szkolnych z ostatniego roku szkolnego oraz wyjazdów w celach towarzyskich.

W 1988 roku 46% studentów uczestniczyło w wyjazdach wędrownych. W tej grupie nastąpił wyraźny spadek wędrownych wyjazdów trwających 7 i więcej dni. W wyjazdach takich brało udział 23% studentów /przy 33% w roku 1983/. Nadal góry /49% wskazań/ pozostają najbardziej preferowanym regionem wyjazdów. Na zakończenie charakterystyki wyjazdów w 1988 roku stwierdzić należy, że w okresie wakacyjnym studenci preferują wyjazdy z kolegami /z kolegami ze studiów - 27% wskazań, z kolegami spoza studiów 23% wskazań/ oraz z sympatią /19% wskazań/.

Od połowy lat pięćdziesiątych podstawą turystyki studenckiej stanowiły wyjazdy organizowane przez organizacje studenckie. W latach osiemdziesiątych nastąpiła zmiana polegająca na znacznym wzroście roli turystyki indywidualnej. Zjawisko to obrazuje poniższa tabela.

Tab.4. Organizatorzy wyjazdów studenckich.

Organizator:	1988	1983
- samodzielna organizacja	62 %	66 %
- grupa kolegów	51 %	50 %
- rodzina	31 %	27 %
- BPiT "Almatur"	13 %	10 %
- jednostki PTTK	13 %	-
- studenckie kluby turystyczne	12 %	8 %
- inne organizacje studenckie	12 %	14 %
- organizacje kościelne	11 %	9 %
- inne organizacje niestudenckie	12 %	7 %
- biura podróży	15 %	9 %
- inne instytucje	17 %	10 %

Łącznie z wyjazdów organizacji działających na uczelni skorzystało w 1988 roku 34% studentów. 55% studentów nigdy nie uczestniczyło w wyjazdach organizowanych przez organizacje działające na uczelni.

Poza wyjazdami organizatorzy studenci oferują szereg usług. Z usług tych w czasie studiów korzysta mniej więcej dwie trzecie studentów.

Tab.5. Procent studentów korzystających z różnych usług turystycznych oferowanych przez środowisko studenckie.

	1988	1983
- noclegi w chatkach i schroniskach studenckich	20 %	10 %
- uczestnictwo w spotkaniach klubów turystycznych	17 %	20 %
- kupno legitymacji ISTC	13 %	11 %
- kupno legitymacji MZS	12 %	4 %
- noclegi w studenckich bazach namiotowych	10 %	14 %
- zakup studenckich wydawnictw turystycznych	10 %	-
- wypożyczanie sprzętu	6 %	11 %

Warto zwrócić uwagę na wzrost ilości kupowanych znaczków MZS związany ze zwiększeniem ilości wyjazdów zagranicznych oraz na niewielki procent korzystających z wypożyczalni. Ta ostatnia uwaga wiąże się ze sprzętem turystycznym znajdującym się w posiadaniu studentów. W tej dziedzinie mimo trudnej sytuacji rynkowej przynajmniej w deklaracjach sytuacja jest bardzo dobra.

Tab.6. Posiadany sprzęt turystyczny wg deklaracji studentów.

Posiadam:	1988	1983
- plecak	83 %	73 %
- śpiwór	80 %	61 %
- rower	71 %	-
- buty turystyczne	62 %	58 %
- mezażki	59 %	47 %
- kuchenkę turystyczną	43 %	34 %
- namiot	38 %	34 %
- narty	27 %	27 %

Reasumując w 1988 roku w porównaniu z innymi grupami obserwowac można było nadal wysoką aktywność turystyczną środowiska akademickiego zarówno w sferze wyjazdów wakacyjnych /szczególnie zagranicznych/ i weekendowych, jak i działalności organizatorskiej /ponad jedna trzecia studentów uczestniczyła w wyjazdach organizacji działających na uczelni/. W tym kontekście warto zwrócić uwagę, że 15% studentów deklaruje posiadanie uprawnień turystycznych, a 20% uważa się za organizatora przynajmniej jednej imprezy turystycznej.

Bibliografia:

1. Michał Bucholz, Tomasz Dziedzic, Krzysztof Łopaciński, Aktywność turystyczna młodzieży akademickiej - Raport z badań, maszynopis, Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 1985.
2. Krzysztof Łopaciński, Aktywność turystyczna młodzieży akademickiej, W: Problemy Turystyki, nr 2/86, Instytut Turystyki, Warszawa.
3. Krzysztof Łopaciński, Aktywność turystyczna młodzieży akademickiej w 1988 roku, maszynopis /w przygotowaniu/, Oddział uniwersytecki PTTK, 1989, w ramach CPBP 08.16.
4. Marek Żörn, Turystyka studentów na tle aktywności turystycznej młodzieży warszawskiej, W: Wartości społeczne turystyki studenckiej, Materiały z sesji naukowej AWF i ZSP, Warszawa, RN ZSP, 1972.